

7.3 Framåtblickande bedömning av konkurrenskraften på kort sikt

Övre gräns för det anvisade anslaget: 100 000 €

Tidsplan: 05/2019 – 05/2020

Bakgrund till samt beskrivning och motivering av informationsbehovet:

För att upprätthålla och utveckla en välfärdsstat samt för att främja medborgarnas välfärd behövs det en välfungerande ekonomisk grund. I en liten, öppen ekonomi är internationell konkurrenskraft av central betydelse för ekonomins framgång. För en medlemsstat i en monetär union betonas konkurrenskraftens betydelse ytterligare, eftersom möjligheterna att återställa obalans i ekonomin med hjälp av räntor och valutakursen är mindre än i ekonomier med en självständig finanspolitik.

På kort sikt (några år) är ekonomins strukturer givna. Av central betydelse för ekonomins yttre framgång är då bl.a. löner, (nominella eller reella) valutakurser, skatter samt andra inhemska priser och kostnadsfaktorer, ofta i förhållande till andra länder.

Projektet bör inledas med att man överväger vad som avses med konkurrenskraft på kort sikt och hur den bör mätas, t.ex. med en ekonomisk grund med hög prestationsnivå som utgångspunkt. Man kan t.ex. utgå från att ekonomins prestanda utgörs av tillväxten i BNP, förädlingsvärdet eller exporten rensad från yttre chocker och granska hur variabler som gäller konkurrenskraft kan förklara och prognostisera tillväxten.

Man kan t.ex. föreställa sig att ekonomins utveckling när konkurrenskraften är på rätt nivå följer en balanserad bana som ekonomin återvänder till relativt fort om den drabbas av chocker. En alltför svag konkurrenskraft skulle bl.a. leda till att marknadsandelar inom exporten går förlorade och till att återhämtningen efter chocker är långsam, medan en alltför stark konkurrenskraft skulle betyda att lönerna och de inhemska priserna stiger tills ekonomin har återgått till den balanserade banan.

För att mäta konkurrenskraften på kort sikt har man traditionellt använt bl.a. produktionens enhetskostnader, enhetsarbetskostnader, ändringar i exportens marknadsandel och exportföretagens lönsamhet. Samhällsekonomins yttre balans mäts traditionellt sett med hjälp av bytesbalansen. En bedömning av konkurrenskraften grundar sig ofta på historiskt material "i backspegeln".

Emellertid redogör t.ex. den uppföljningsrapport om lönebildningen som kommissionen för inkomst- och kostnadsutveckling gett ut för utvecklingen av och utvecklingsutsikterna för inkomsterna, priserna och köpkraften samt konkurrenskraften. Kommissionen baserar sin bedömning på finansministeriets och Europeiska kommissionens konjunkturprognos, och uppskattar bland annat med hjälp av förhållandet mellan ersättningarna till anställda och produktiviteteten per anställd de relativa nominella enhetsarbetskostnaderna och de relativa enhetsarbetskostnaderna beräknade i samma valuta. Den sistnämnda indikatorn beaktar inverkan av kostnadsutvecklingen och valutakurserna i de konkurrerande länder som är relevanta för Finland. Dessa indikatorers kapacitet att förklara eller prognostisera exportens framgång eller ekonomins prestanda har dock inte utretts.

Inom den ekonomiska vetenskapen råder det inte konsensus om vad som är en idealisk mätare på konkurrenskraften, eftersom alla variabler har sina för- och nackdelar. Centralt i detta projekt är att systematisera den empiriska förståelsen för och uppföljningen av konkurrenskraften på kort sikt.

Anbudet kan även innehålla alternativa metoder för att bedöma samhällsekonomins framgång på kort sikt (några år) och för att mäta och prognostisera den.

Projektet bör utreda vilka variabler som är av central betydelse för uppföljningen och prognostiseringen av konkurrenskraften, varför man beslutat att använda dessa variabler, vilken typ av ekonomisk modell som behövs för att beskriva Finlands ekonomis yttre framgång och framför allt hur man bäst kan prognostisera ekonomins framtida utveckling.

Forskningsfrågor:

- Hur bör en systematisering av ekonomins konkurrenskraft och framgång på kort sikt göras?
- Vilken referensram och empirisk modell bör användas för att bedöma och prognostisera Finlands konkurrenskraft på kort sikt samt dess utveckling?
- Vilka ofta uppdaterade dataserier bör användas vid uppföljningen och prognostiseringen av konkurrenskraften, och hur bör de användas vid denna uppföljning och prognostisering?
- Hur tillförlitligt kan konkurrenskraften och den ekonomiska framgången prognostiseras?

Samband med genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Som stöd för ekonomi-, närings-, sysselsättnings- och den övriga strukturpolitiken samt för dimensioneringen av de politiska åtgärderna behövs en bättre förståelse för konkurrenskraftens möjliga utveckling under de närmaste åren, varvid prognoser om konkurrenskraftens eller ekonomins yttre framgång är av synnerligen stor betydelse.

Produktivitetsnämnden inledde sin verksamhet hösten 2018. Nämnden är en oberoende expert med uppgift att bedöma produktiviteten och konkurrenskraften i Finlands ekonomi på både kort och lång sikt. Syftet med projektet är att tillhandahålla information och i mån av möjlighet uppföljnings- och prognosverktyg som stöd för både ministeriernas och produktivitetsnämndens arbete. Särskild vikt läggs vid att projektets slutprodukt ska kunna användas när konkurrenskraften regelbundet följs upp och prognostiseras och att slutprodukten ska kunna uppdateras och vidareutvecklas enligt behov.

Utrednings- och forskningsverksamhet:

Pajarinen, Mika, Petri Rouvinen, Ilkka Ylhäinen (2017) Onko IMD:n ja WEF:n kilpailukykyraporteista politiikanteon tueksi? ("Utgör IMD:s och WEF:s konkurrenskraftsrapporter ett stöd för politiken?") [Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 51/2017](#)

Strukturell konkurrenskraft, [projekt](#) inom statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet (pågående)

Rapportering:

Projektet ger en enhetlig referensram med vars hjälp man kan bedöma och prognostisera Finlands ekonomis yttre framgång samt bedöma förutsättningarna för produktivitet, tillväxt och konkurrenskraft på kort sikt. Rapporten utreder hur tillförlitlig och exakt metoden för uppföljning och prognostisering är.